

Cele cinci principii universale

Karma

Liberul arbitru

Menirea

Reîncarnarea

Grația Divină

Editura Ram

1	INTRODUCERE	5
2	KARMA	17
2.1	CELE PATRU FAZE ALE KARMEI.....	26
2.2	CLASIFICAREA ACȚIUNILOR	28
2.3	CARACTERISTICI GENERALE ALE KARMEI.....	31
2.4	CLASIFICARE TIPURILOR DE KARMĂ.....	41
2.5	KARMA BUNĂ (POZITIVĂ) ȘI KARMA REA (NEGATIVĂ).....	59
2.6	KARMA COLECTIVĂ	64
2.7	PURIFICAREA SAU „ARDEREA” KARMEI.....	73
2.8	BOALA ȘI KARMA.....	87
2.9	KARMA ÎN HINDUISM.....	93
2.10	KARMA DIN PERSPECTIVA SISTEMULUI YOGA	105
2.11	KARMA ÎN BUDISM	116
3	LIBERUL ARBITRU	137
3.1	DETERMINISMUL.....	140
3.2	LIBERUL ARBITRU ȘI ACȚIUNEA LIBERĂ.....	144
3.3	DESPRE VOINȚA CONDIȚIONATĂ	145
3.4	LIBERULUI ARBITRU ÎN DIFERITELE TRADIȚII SPIRITUALE.....	148
3.5	LIBERUL ARBITRU - O PERSPECTIVĂ MODERNĂ	158
3.6	LIBERUL ARBITRU ȘI RESPONSABILITATEA KARMICĂ	160
3.7	PROBLEMATICA EXISTENȚEI RĂULUI ÎN LUME	164
4	DHARMA (MENIREA)	170
4.1	DIFERITE TIPURI DE DHARMA.....	174
4.2	DHARMA INDIVIDUALĂ – SVADHARMA	175
4.3	PARA DHARMA (DHARMA SUPREMĂ ȘI UNIVERSALĂ).....	180
5	SAMSARA (REÎNCARNAREA)	183
5.1	DE CE NU NE AMINTIM EXISTENȚELE ANTERIOARE?.....	192
5.2	DORINȚELE - CONDIȚIE NECESARĂ PENTRU REÎNCARNARE	194
5.3	TEORIA REÎNCARNĂRII DE-A LUNGUL ISTORIEI.....	197
5.4	REÎNCARNAREA ÎN HINDUISM ȘI BUDISM	199
5.5	REÎNCARNAREA - CÂTEVA STUDII DE CAZ	201

Respe	6	GRAȚIA DIVINĂ	202
	6.1	GRAȚIA DIVINĂ ÎN CREȘTINISM.....	203
	6.2	GRAȚIA DIVINĂ ÎN ORIENT.....	204
	6.3	CELE DOUĂ FORME ALE GRAȚIEI DIVINE.....	206
	7	INTER-AȚIUNEA CELOR CINCI PRINCIPII	209
	7.1	AȚIUNE ȘI INTER-AȚIUNE	209
	7.2	RELAȚIA KARMA - LIBER ARBITRU	210
	7.3	RELAȚIA DHARMA-KARMA.....	213
	7.4	RELAȚIA DHARMA - LIBER ARBITRU.....	216
	7.5	RELAȚIA KARMA- SAMSARA	217
	7.6	RELAȚIA DHARMA- MOKSHA (ELIBERARE)	219
	7.7	ALTE LEGĂTURI ÎNTRE CELE CINCI PRINCIPII	220
	8	APENDICE.....	222
	8.1	BIBLIA, KARMA ȘI REÎNCARNAREA	222
	8.2	REÎNCARNAREA ÎN BISERICA TIMPURIE	228
	8.3	KARMA ȘI ASTROLOGIA.....	231
	9	CONCLUZII.....	236
	10	BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	239

2 KARMA

„Karma, sau justiția cosmică, pune pe toată lumea în condițiile în care omul ori poate învăța, ori poate ispăși ceva.” (Helena Roerich)

În sanscrită cuvântul *karma* (*kamma* în Pali) înseamnă, literal "acțiune", "activitate", "muncă". Cuvântul *karma* provine din rădăcina *kri*, care înseamnă „a acționa”, „a face”. El are în sanskrită multiple semnificații:

1. Orice acțiune fizică, psihică sau mentală, morală sau imorală.

2. Consecințele unei acțiuni, de natură fizică sau subtilă (psihică, mentală). Cei mai mulți oameni folosesc cuvântul *karma* (acțiune) atunci când aceștia, de fapt, vorbesc despre *karmaphala*, rezultatele acțiunilor lor.

3. Suma tuturor consecințelor acțiunilor realizate de o anumită persoană (adică *sanchita*, *prarabdha* și *karmana karma*)²;

4. Karma este înțeleasă și ca o forță care modelează destinul tuturor ființelor vii. Acesta este contextul în care karma este cel mai des utilizată în cultura occidentală.

De multe ori apar moduri greșite în care este utilizat cuvântul *karmă*. Uneori, oamenii spun că nu se pot schimba din cauza *karmei*. Pentru ei, *karmă* este un fel de înlănțuire din care nu se poate ieși, fiind sinonimă cu predestinarea sau fatalismul. Alteori, doar aspectele negative sunt privite ca fiind *karmă*. Aceasta este o denaturare a conceptului. Karma poate fi și pozitivă, nu numai negativă, ea poate fi și

---

² Vezi capitolul Clasificarea tipurilor de *karmă*.

Revenirea la viața este un proces natural și inevitabil. Înălțătoare. Legea karmei spune pur și simplu: "cum semeni, așa vei culege!"

În Bhagavad Gita, Krishna îi spune lui Arjuna că principiul de funcționare al karmei este greu de înțeles: "Chiar și ființele foarte inteligente sunt dezorientate (în a înțelege cu adevărat ce este karma)". Aceasta pentru că fiecare gând, cuvânt, faptă sunt și o sui-generis cauză, care va genera în viitor consecințe bune sau rele, pentru noi și pentru ceilalți.

Oamenii pot produce karmă în patru moduri diferite: (1) prin intermediul gândirii productive, (2) prin intermediul cuvintelor rostite, (3) prin intermediul acțiunilor realizate de noi, (4) prin intermediul acțiunilor realizate de alții, pe care noi le-am influențat, în vreun fel sau altul.

Legea karmei este o lege universală, impersonală și eternă. Este numită și legea fără de început. Se spune că această lege a apărut atunci când prima ființă a fost creată și va dispărea atunci când ultima ființă va atinge eliberarea.

Karma este o lege a echilibrului și a armoniei, este modul în care universul restabilește echilibrul, armonia, în cazul în care cineva, prin acțiunile sale, le perturbă. Contrar credinței populare, karma nu are nimic de-a face cu pedeapsa și cu recompensa. Legea karmei doar readuce armonia. Sri Nisargadatta Maharaj spunea astfel: „Karma este legea care lucrează pentru dreptate; ea este mâna tămăduitoare a lui Dumnezeu.”

Karma unei ființe influențează comportamentul, acțiunile și gândurile sale, prezente și viitoare. Orice karmă poate fi sămânța (germenele) unei alte karme, iar fructele (rezultatele) acestora vor fi resimțite sub formă de succes sau suferință, în conformitate cu natura acelor acțiuni, intenții sau gânduri. Prin înlăturarea ignoranței și dăruirea totală a roadelor acțiunilor sale către Dumnezeu, omul se poate elibera de legăturile karmice.

De fiecare dată când acționăm, putem fi siguri că rezultatele acțiunii se vor întoarce la noi, tot atât de sigur cum soarele răsare în fiecare dimineață. Iar rezultatele sau „fructele” acțiunilor noastre, indiferent dacă sunt bune sau rele, creează legături de care nu putem scăpa decât fiind conștienți și făcând ceva anume pentru a le compensa.

Karma nu creează nimic. Ființa este cea care produce cauzele și legea karmei nu vine decât să ajusteze efectele, conform legilor armoniei, la fel cum un arc asupra căruia se realizează o anumită presiune va reveni la poziția inițială în momentul în care nu se va mai realiza presiune asupra lui. Karma este menită să ne învețe. Dacă învățăm repede, vom face progrese spre desăvârșire. Dacă nu, ne vor fi prezentate alte variante, până când vom reuși să ne dăm seama de ceea ce facem și să ne corectăm.

Deși la prima vedere karma pare o simplă matematică a creditelor și debitelor pe care un individ le acumulează, legea karmei este o lege vie. Așa cum am mai spus, este un instrument al armoniei și echilibrului universal. Pentru că este necesară o perioadă lungă de timp (uneori chiar mai multe vieți) pentru a reface echilibru, reîncarnarea (*samsara*) este o realitate necesară. Acesta este motivul pentru care legea karmei este indisolubil legată de reîncarnare (*samsara*).

Atunci când o acțiune este finalizată, rezultatul acestei acțiuni se va manifesta, mai devreme sau mai târziu, dar impactul avut de ea se manifestă în timp. La fel ca atunci când aruncăm o piatră într-un lac, undele de la suprafață se propagă mult timp după ce piatra a atins apa, tot așa și efectele acțiunilor noastre se propagă mult timp după ce acțiunea s-a încheiat.

Ca urmare a existenței acestei legi, nu mai este nevoie de intervenția cuiva anume, pentru a judeca, a răsplăti sau a

pedepsi³ acțiunile noastre. Funcționarea constantă a legii karmei asigură echitatea și corectitudinea în întregul univers. Doar judecata noastră strâmtă, parțială, ignorantă, incorectă, ne poate face să credem că există inechitate, nedreptate - și aceasta în principal din cauza factorului timp, pe care noi îl privim fragmentat, nu ca pe un continuum.

De cele mai multe ori privim numai această viață, neînțelegând că ea este doar un fragment temporal al existenței noastre. Trebuie să înțelegem că existența noastră nu începe în momentul nașterii în această lume fizică și că nu se termină odată cu moartea fizică. Înaintea acestei vieți am mai avut altele, în care am pus semințele roadelor pe care le culegem acum. Dacă semințele au fost bune, ne vom bucura de fructele lor dulci, dacă semințele au fost rele, atunci vom suferi în conformitate cu răul făcut. La fel cum în agricultură, dacă plantăm buruieni nu putem să ne așteptăm să crească flori, la fel și semințele gândurilor, cuvintelor și faptelor noastre rele nu ne pot aduce iubire, armonie, înțelegere, sănătate.

Prin intermediul gândurilor și atitudinilor noastre influențăm în permanență mediul ambiant. Dacă suntem în permanență nocivi față de mediul înconjurător, atunci nu trebuie să ne mirăm dacă el devine complet inospitalier. Este foarte important să înțelegem faptul că nutriend anumite gânduri și sentimente negative nu perturbăm numai propria noastră ființă, ci poluăm cu energiile noastre negative și mediul în care trăim. Dacă am înțelege că acestea se vor întoarce, mai devreme sau mai târziu, împotriva noastră, am fi mult mai atenți. Hindușii cred că gândul are puterea de a crea lucruri și are un mare impact atât asupra autorului său cât și asupra mediului ambiant, nu numai asupra ființei căreia

---

³ Deși vom vedea în capitolul Karma în Hinduism că există curente ale gândirii hinduse care consideră că Dumnezeu este cel care „împarte” karma fiecărui om în parte.

ii este destinat. Se spune că rishi (înțelepții) din vechime aveau puterea de a materializa lucruri prin puterea gândului.

Fiecare suflet poartă povara propriei karma pe umeri, ca pe un bagaj al trecutului său. Acesta este un bagaj pe care nimeni nu îl poate abandona și pe care, din nefericire, îl cărăm cu noi din viață în viață. Și numai noi putem să facem ceva ca să se micșoreze ca volum și chiar ca la un moment dat să putem să circulăm liberi, fără să mai cărăm nici un fel de greutate după noi.

Omul este cu adevărat arhitectul karmei sale. Trebuie să înțelegem că ceea ce trăim în această viață este fie rezultatul unei karme anterioare, fie a unei alegeri liber consimțite de către noi. Aceasta nu este, prin urmare, un accident, o întâmplare. Greșelile pe care le facem în acțiunile și gândurile noastre, generând durere, suferințe celor din jurul nostru, le vom plăti, mai devreme sau mai târziu, prin propriile dureri, suferințe, boli. Înțelegând aceasta, devenim conștienți că noi înșine suntem artizanii propriei noastre fericiri sau a suferințelor și nefericirii noastre, că noi suntem făurarii destinului nostru. În trecut am „construit” prezentul, am pus semințele ale căror roade le culegem acum. În prezent „construim” viitorul, adică plantăm semințele pe care le vom culege în viitor. Singura posibilitate de a rupe această legătură karmică este realizarea tuturor acțiunilor cu o totală detașare față de fructele acestora și fără o implicare egotică.

Nu există nici un interval de timp definit, în care karma unui individ dă roade. Există semințe pe care le plantăm în existența aceasta și culegem roadele tot în această existență, mai devreme sau mai târziu, dar există semințe pe care le plantăm în această existență, dar roadele le vom culege într-o existență ulterioară.

Swami Shivananda spunea astfel: „Dacă omul virtuos... suferă, acest lucru se datorează unor fapte greșite pe care le-a comis într-o naștere anterioară. El va fi compensat în

următoarea sa naștere. Dacă omul rău face zilnic mai multe acțiuni negative și pare că se bucură din plin de această naștere, acest lucru se datorează într-o oarecare măsură karmei bune pe care el a făcut-o în nașterea sa anterioară. El va avea de suferit în nașterea următoare. Legea compensării karmice este inexorabilă și neobosită.”

Sfântul Pavel spunea: „...pe Dumnezeu nu-l puteți înșela, fiindcă întotdeauna ceea ce omul cândva a semănat, aceea va și recolta mai târziu.” (Epistola către Galateni, cap VI)

Iar Iisus spunea: „Cine seamănă vânt, culege furtună.”

"După faptă și răsplată" și "Cum îți așterni așa dormi" - ne învață înțelepciunea populară.

Un om care ucide va fi ucis în existența aceasta, sau într-o existență viitoare. Iisus spune: „...toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.” Matei 26-52

În tradiția iudeo-creștină ideea de *karma* este similară cu ideea de judecată divină. Ideea de "ceea ce semeni, aceea vei culege" (Iov 04:08, Galateni 6:07) este un mod de a exprima legea acțiunii și reacțiunii. A se vedea, de asemenea Geneza 9:5-6, Proverbe 5:21-3, Ezechiel 18:20-21, Matei 7:1-2, Luca 12:57-59, Ioan 5:14, etc. ⁴

Prin fapta lui, omul acumulează o datorie față de el însuși. Dacă nu înțelegem aceasta, putem continua ca în exemplul de mai sus viață după viață, să ucidem și să fim uciși. Să nu uităm că nu suntem „pedepsiți” *pentru* acțiunile noastre, ci suntem pedepsiți *de* acțiunile noastre.

Deoarece ignoranța sau inconștiența noastră ne ocultează de cele mai multe ori trecutul (adică existențele anterioare), cât și viitorul, nouă ni se pare că toate evenimentele care ne afectează survin pentru noi din neant,

---

⁴ Vezi și apendice Biblia, karma și reîncarnarea.

fiind toate, fără excepție niște situații pur „accidentale”. Totul se desfășoară în conformitate cu existența legilor universale stabilite de Dumnezeu. Norocul, întâmplarea sunt doar niște nume pe care ignoranța le atribuie legii necesității. Nimic nu e întâmplător, există un raport strâns între evenimente.

Prin intermediul gândurilor și acțiunilor sale, omul însuși și-a zămislit lanțurile care îl leagă și, printr-o modalitate corectă, benefică de a gândi și de a acționa, alegând binele, ceea ce ne înalță, tot el le poate tăia pentru a deveni liber. Așa cum spun înțelepții suntem beneficiarii propriilor noastre alegeri, iar alegerile noastre ne definesc.

În Occident, termenul de karmă a fost folosit prima dată în mod extensiv de către Helena P. Blavatsky, unul dintre creatorii doctrinei teozofice (1831-1891). Definiția pe care a dat-o ea karmei este: "Karma este legea cosmică de bază... care, în lumea fizică, mentală și a sufletului conectează cauza cu efectul... Karma este legea invizibilă și puțin cunoscută, care cu înțelepciune, dreptate și în mod providențial conectează efectele cu cauzele corespunzătoare și cu inițiatorul lor."

Din moment ce aproape tot ceea ce fac oamenii generează o reacție care va avea un impact în viața lor și a altor oameni, putem spune că întregul univers este conectat printr-o gigantică rețea karmică, din care putem scăpa utilizând corect liberul arbitru, prin împlinirea *svadharmei* (dharmaei individuale) și prin Grație Divină.

Legea Karmei este cunoscută în Occident, în mod simplist, ca *Legea acțiunii și reacțiunii (legea cauzei și a efectului)*. Steiner a fost primul care a comparat legea karmei cu legea fizicii a acțiunii și a reacțiunii (*actio - reactio*)⁵,

---

⁵ A treia lege a lui Newton a mecanicii clasice, care afirmă că fiecare forță exercitată asupra unui obiect va da naștere unei forțe egale și de sens contrar

analogie pertinentă, dar care are totuși multe neajunsuri, pentru că această lege redă doar un mic aspect al complexității legii karmei și pentru că nu orice cauzalitate face parte din legea karmei, așa cum vom vedea ulterior.

Legea karmei o putem interpreta din punct de vedere *exoteric*, sau *esoteric*. În sens *exoteric* este legea cauzalității, care în sens fizic ne spune că orice cauză are și un efect, orice acțiune are și o reacțiune, dar pe noi ne interesează sensul *esoteric*, sensul spiritual corelat cu legea karmei, care spune că acțiunea și reacțiunea sunt legate de inițiatorul ei.

Scrierile budismului timpuriu vorbesc despre cele cinci *niyama* (condiționări), dintre care doar una este legea condiționării karmice. Acestea sunt:

1. *Utu-niyama* "condiționarea anotimpurilor" - în anumite regiuni ale Pământului sunt anumite perioade de înflorire ale copacilor (*ekappahāreneva*), un anumit mod în care suflă vântul, o anumită intensitate a luminii solare, o anumită cantitate de ploaie, un anumit moment când începe monsoon-ul, un anumit tip de flori pe care le vom avea, etc, toate sunt condiționate de *utu-niyama* - condițiile caracteristice mediului în care trăiești.

2. *Bija-Niyama* "condiționarea seminței" - o anumită sămânță produce o anumită plantă și nu o alta, adică semințele de grâu vor produce numai grâu, etc. O putem numi și legea eredității.

3. *Karma-niyāma* "condiționarea acțiunii" - faptele bune vor conduce la fericire și acțiunile rele vor produce suferință. Această condiționare este exemplificată în *Dhammapada*, versetul 127⁶ (vezi și capitolul karma în budism), care explică faptul că consecințele acțiunilor sunt inevitabile. Aceasta este legea acțiunii și reacțiunii.

---

⁶ Nici în cer, nici în mijlocul oceanului, nici într-o peșteră de munte, nu există loc pe pământ unde să poți scăpa de (consecințele) unei fapte rele". *Dhammapada*